

Toetsbeleid

Van visie naar praktijk

Veluws College Twello

D.W. Bandringa

A. Wolfs-Stuut/M van der Molen

Inleiding:

Voor u ligt het toetsbeleid van het Veluws College. Hierin kunt u lezen vanuit welke visie het beleid is vorm gegeven en worden de gemaakte beleidskeuzes onderbouwt.

Motivatie

Leerlingen worden tijdens hun gehele schoolloopbaan getoetst. Op basis van de resultaten van deze toetsen worden belangrijke beslissingen genomen en het leerproces van de leerlingen gevolgd. Er moet duidelijkheid zijn over wat er nu precies getoetst wordt en hoe er gemeten wordt. Een toetsbeleid geeft kaders vanuit een visie op toetsen zodat de kwaliteit gewaarborgd kan worden.

Op het Veluws College willen we leerlingen opleiden met een focus op betekenisvol leren. Het ontwikkelen van kennis, inzicht en vaardigheden wordt zowel binnen als buiten de school gedaan, leren kan je overal en altijd. We streven bij de leerling naar eigenaarschap over het leren en over zichzelf, waarbij het onze ambitie is om het potentieel van de leerling maximaal te benutten.

Een belangrijk hulpmiddel om onze visie te praktiseren is kwalitatief hoogwaardige toetsing. Kwaliteit van toetsing zit niet alleen in het gebruik van kwalitatief goede toetsen, maar ook in een heldere visie op toetsing en duidelijke afspraken op het gebied van toetsing die schoolbreed gedragen worden. In dit toetsbeleid is terug te zien hoe het toetsen wordt ingezet om het eigenaarschap over het leren bij de leerling te vergroten.

Inhoudsopgave

Inhoud

Inleiding:.....	1
Inhoudsopgave	2
1. Toetsen vanuit onderwijsvisie	3
1.1 Context	3
2.2 Visie op toetsen Veluws College Twello	3
2. Toetsvormen	5
3. Kwantiteit van toetsen	6
4. Kwaliteit van toetsing.....	7
5.1. Validiteit en betrouwbaarheid	7
5.2. Objectiviteit / intersubjectiviteit	8
5.3 . Effectiviteit en efficiëntie	8
5. Toetsing in examen klassen.....	9
5.1 PTA.....	9
6. Procedures toetsing	10
6.1 Beoordeling	10
6.2 Herkansing.....	11
6.3 Inzage toetsen	11
7. Borging toetsbeleid	12
7.1 Voorwaarden.....	12
7.2 De rol van de vaksecties	12
7.3 De rol van de Vakdocent	12
7.4 De rol van de docent-teamleider	12
7.5 De rol van de teamleider	12
7.6 De rol van de directie	13
7.7 PDCA.....	13
Bijlage 1	14
Bijlage 2	14
Bijlage 3	16

1. Toetsen vanuit onderwijsvisie

1.1 Context

Toetsen kan gericht zijn op (Kippers & Wolterinck, 2018) :

- De voortgang en ontwikkeling (formatief toetsen); moet er nog wat aan de soep toegevoegd worden?
- Het toekennen van cijfers (summatief toetsen); bestel ik deze soep de volgende keer weer?

Formatief toetsen

Clarke (2016) geeft geen eenduidige definitie maar benoemt de ingrediënten die volgens haar noodzakelijk zijn bij het toepassen van formatief toetsen. Ze baseert haar lijst onder andere op inzichten uit haar vorige onderzoeken en op onderzoeksresultaten van Black & Wiliam (1998) en legt uit dat formatief toetsen alleen werkt onder de juiste voorwaarden. Volgens haar is het een concept dat groeiende is waardoor de definitie van formatief toetsen zal veranderen doordat onderzoekers steeds meer inzicht krijgen in de ingrediënten die het recept vormen van formatief toetsen (Clarke, 2016). Black en William benoemen deze zogenaamde ingrediënten als activiteiten waaraan leraren en leerlingen deelnemen. Tijdens die activiteiten wordt informatie verkregen die ingezet wordt bij het ontwerpen van een interventiestrategie die het leren en lesgeven verbetert. De activiteit wordt pas formatief toetsen als het leerresultaat gebruikt wordt om bij de leerbehoeftes van de studenten aan te laten sluiten bij het lesgeven (Black & Wiliam, 1998). Op het Veluwe College omarmen we de definitie van Black & William, hiermee erkennen wij het belang dat de toetsen ingezet worden om bij de leerbehoeftes van leerlingen aan te sluiten, net zoals dit terug komt in de formatieve toetscyclus van Gullikers en Baartman (2017).

Summatief toetsen

Summatief toetsen gebeurt aan het einde van het leerproces rondom een vak of onderwerp. Deze toetsen tellen mee in de overgangsbeoordeling van een leerling (Kippers & Wolterinck, 2018). Het gaat om het meten van de kennis en vaardigheid van de leerling op een bepaald moment. Daarom is de kwaliteit van zo'n toets extra belangrijk en is het hebben van een systeem om deze kwaliteit te meten en te borgen geen overbodige luxe.

2.2 Visie op toetsen Veluws College Twello

Uit een vragenronde onder collega's blijkt dat wij op school nog sterk gericht zijn op summatief toetsen, waarbij er wel al veel onbewust formatieve feedback wordt gegeven aan onze leerlingen. We willen de komende jaren de bewustwording en de uitvoering van het formatief toetsen een plaats geven in ons onderwijs. Vermindering in het geven van cijfers, en meer de inzichten achter het cijfer centraal stellen. We beogen een formatieve toetscultuur te ontwikkelen die leerkrachten helpt om zicht te krijgen op het kennen en kunnen van leerlingen met het doel verdere instructie hierop aan te passen en zo het leren van de leerlingen te bevorderen.

Formatieve toetsing kan niet alleen leerbevorderlijke effecten hebben, maar deze vorm van toetsen past ook bij de visie van het Veluws College in het voortdurende streven naar onderwijsverbetering.

Formatief toetsen maakt niet alleen effectieve feedback aan leerlingen mogelijk, maar geeft de leerkracht ook feedback op de effectiviteit van zijn of haar leer bevorderende activiteiten.

Toetsing vervult binnen het Veluws college twee rollen.

1. Toetsing voor het beoordelen van leerlingen vindt plaats om te classificeren en te diplomeren. Via toetsing toont de leerling aan over een bepaald vereist niveau te beschikken. Summatieve toetsen worden gegeven om het leerproces meetbaar te kunnen maken zodat er een compleet beeld kan ontstaan over de ontwikkeling van de leerling.
2. Toetsing wordt bij voorkeur ingezet als middel. Dat betekent dat door middel van toetsen wordt bekeken hoe ver een leerling is en wat hij kan. Dit wordt geduid als formatief toetsen. Op basis daarvan kan worden nagegaan waar extra oefening gewenst is (Simons, 2002). Het Veluws College streeft ernaar om de leerling zicht te laten krijgen op zijn leerproces waarbij toetsing als hulpmiddel wordt ingezet om het eigenaarschap te ontwikkelen. Feedup-feedback en feedforward hebben hierbij een belangrijke rol als motor voor het leerproces van de leerling. We zetten toetsen gericht en betekenisvol in om de ontwikkeling van de leerling te bevorderen en om het bereikte niveau te toetsen en te evalueren.

Uitgangspunten van toetsing op het Veluws College:

- Toetsing wordt ingezet om een breed en volledig beeld te krijgen van de mate waarin de leerling zich binnen de beoogde leerdoelen ontwikkelt.
- Toetsingsresultaten worden gebruikt bij het bepalen of eindtermen zijn behaald en bij de determinatie en bevorderingsnormen.
- Toetsing wordt altijd geëvalueerd, hierbij wordt benadrukt wat de leerling al wel kan en geeft de docent feed forward over de ontwikkelingsmogelijkheden.

Toetsing levert zinvolle informatie op voor alle betrokkenen bij de school:

- Leerling: Toetsresultaten geven de leerling inzicht in haar/zijn eigen ontwikkeling, wat bijdraagt aan het vergroten van de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de leerling bij het eigen leerproces. Middels gerichte feedback van de docent op basis van toetsresultaten wordt het leerproces van de leerling gestimuleerd en waar nodig bijgestuurd.
- Ouder(s)/verzorger(s): toetsresultaten geven ouders inzicht in de voortgang van hun kind en vormen een hulpmiddel om met alle partijen (ouders, leerling en school) in gesprek te gaan over de ontwikkeling van het kind.
- Docent: toetsresultaten geven de docent inzicht in de kwaliteit van zijn onderwijs en leveren feedback over het onderwijsaanbod. Met behulp van toetsresultaten past de docent zijn onderwijsinhoud, instructie en begeleiding waar nodig aan.
- School: toetsresultaten worden gebruikt voor evaluatie van de kwaliteit het onderwijs en leveren daarmee input voor verantwoordingsdocumenten en verbeterplannen.

2. Toetsvormen

Er is een diversiteit van toetsen om af te nemen. In bijlage 3 (een document van het SLO) worden de voornaamste toetsvormen genoemd en de voor en nadelen. Naast de veel gebruikte kennistoetsen is het doel van het nieuwe toetsbeleid dat meer vakken komen tot het afnemen van vaardigheidstoetsen en meer secties afspraken maken over wat er mee genomen kan worden in een portfolio.

Meetmethoden en instrumenten voor ontwikkeling van competenties moeten eigen worden gemaakt om de leerlingen zicht geven te kunnen geven betreft hun ontwikkeling en "groei". Om de kennis hiervoor te vergroten zijn netwerken als actief leren zonder cijfers, verdiepende leernetwerk formatief evalueren en het toets café, platforms om samen te komen tot een professionele leergemeenschap.

In het algemeen geldt dat een goede toetsing bijdraagt dat leerlingen

- Onderwijs op maat krijgen *diagnostische functie*
- Regelmatig goed leren/werken *didactische functie*
- Worden gewaardeerd en gestimuleerd *pedagogische functie*
- Op het juiste niveau worden geplaatst *determinerende functie*

Binnen het Veluws College willen we de eerste 3 functies op een formatieve manier toetsen, voor de determinatie zijn een combinatie van de summatieve toetsen een goed ondersteunend hulpmiddel.

N.B.

In Twello werken we met een 30-60-90 minuten rooster. De toetsing moet niet alleen afhankelijk zijn van het aantal minuten wat in het grondrooster voor het vak gepland staat. Indien een vak meer tijd nodig heeft om recht te doen aan het de inhoud van de toets dan kan de vaksectie dit voor aanvang van de periode aangeven bij de teamleider/leerling coördinator zodat in het weekrooster blokken kunnen worden gepland voor deze toetsing.

3. Kwantiteit van toetsen

Er zijn over het algemeen 2 momenten tijdens het behandelen van een onderwerp van een vakgebied om te toetsen. Een of meerdere tussentijdse toetsen en 1 eind toets al of niet met een mogelijkheid om te herkansen.

Om overzicht te houden en de hoeveelheid overzichtelijk te houden voor de leerlingen zijn er een aantal basis afspraken nodig. Leerlingen volgen ongeveer 12 vakken en zijn 189 dagen op school. Als we zouden afspreken dat er maximaal 2 summatieve toetsen per week mogen worden gegeven dan komen we uit op maximaal 70 toetsen per leerling. Om dit goed te verdelen over de vakken en het jaar zijn verdere afspraken nodig. Dit houdt in als we rekening houden met het aantal uren in de lessentabel, de kernvakken maximaal 2 en de overige vakken maximaal 1 summatieve toets per periode kunnen afnemen. Als de vakken maximaal gebruik maken van deze mogelijkheid hebben de leerlingen ruim 60 toetsen te maken op jaar basis. Wil een sectie meer dan de afgesproken 8 of 4 toetsen per jaar willen afnemen moet er overleg plaats vinden met de directie om te beargumenteren wat de noodzaak is om meer summatieve toetsen af te nemen. Het doel van de Summatieve toetsen is om de vorderingen en het niveau uit te drukken in een cijfer. Dit cijfer wordt gebruikt als rapportage naar ouders en als middel om bevordering naar een volgend leerjaar te bepalen, een determinerende rol.

Er zal een personeelslid worden aangesteld die de coördinatie van toetsen voor zijn/haar rekening neemt en de verdeling van de toetsen over het jaar en het aantal toetsen bewaakt. Er moet onderzocht worden of de agendafunctie in SOM [of It's Learning](#) geschikt is voor de planning

Naast de summatieve toetsen kunnen er formatieve toetsen worden afgenomen die tot doel hebben om de leerling en docent inzicht te verschaffen over de vorderingen in het leerproces. Het aantal formatieve toetsen hoeft niet te worden begrensd. Het aantal formatieve toetsen kan per leerling verschillen.

[We werken naast cijfers met rubrics waarin de ontwikkeling zichtbaar wordt gemaakt.](#)

[De leerlingen krijgen feedback op de onderstaande items](#)

- - Werkhouding
- - Zelfstandigheid
- - Inzicht
- - Betrokkenheid
- - Samenwerken (is helemaal nieuw)
- - Organisatie
- - Werkverzorging
- - Gedrag

[Het toetsbeleid is gespreksonderwerp op de sectievergaderingen](#)

4. Kwaliteit van toetsing

Toetsing is een feedbackproces waarbij docent en leerling steeds meer inzicht krijgen in de kennis en vaardigheden die aanwezig zijn en nog ontwikkeld moeten worden. Het Veluws College beoogt een lerende cultuur te ontwikkelen waarin docenten en leerlingen leren. Een sterk toets beleid draagt bij aan lerende cultuur. Goede toetsen geven kwalitatief goede feedback.

Namens de overheid beoordeelt de inspectie binnen haar reguliere toezicht ook expliciet de toetsing, dit wordt als volgt omschreven:

De school borgt de kwaliteit van haar examens en toetsing. Zij heeft criteria vastgelegd waaraan toetsen en examens moeten voldoen (toetstechnische-, uitvoerings-, afname- en beoordelingseisen). Deze criteria worden ook gebruikt voor de toetsing in andere leerjaren dan het examenjaar. De school evalueert regelmatig met alle leraren of toetsen en examens aan de criteria voldoen en neemt – indien nodig – maatregelen om de kwaliteit te verhogen. (Waarderingskader VO 2017, zie bijlage 1)

Deze externe vraag om verantwoording vraagt ook om transparantie over de wijze van kwaliteitszorg.

Als we spreken over de kwaliteit van het toets beleid gaat het niet alleen om proefwerken, maar ook om mondelinge overhoringen, praktische opdrachten, presentaties, so'tjes, kleine en grote werkstukken, schoolexamens en profielwerkstuk. Bij al deze vormen dient de leraar na te streven, dat de toetsing stimulerend werkt, de leerling activeert in het leerproces, het zelfvertrouwen versterkt en het leren zichtbaar maakt; kortom: het toetsen draagt bij aan betekenisvol leren. In onderstaande paragrafen wordt toegelicht hoe de kwaliteit van toetsing binnen het Veluws College kan worden ontwikkeld en gehandhaafd.

5.1. Validiteit en betrouwbaarheid

Een goede toets dient valide en betrouwbaar te zijn (Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, z.d.). Valide wil zeggen, dat de toets datgene meet wat hij geacht wordt te meten. Betrouwbaar wil zeggen dat de toets zodanig is samengesteld dat het toetsresultaat niet afhankelijk is van toevalligheden die nu juist in deze ene toets zitten. Anders gezegd: met een andere eveneens betrouwbare toets moet dezelfde leerling in dezelfde situatie ongeveer hetzelfde resultaat behalen (Volman, 2011). Om een toets valide te maken dient de leraar scherp te hebben welke kennis en inzicht hij wil meten, wat essentieel is daarin, wat tamelijk belangrijk en wat relatief onbelangrijk is. Ook hierbij kan een toetsmatrijs zeer ondersteunend zijn (Knevel, 2003). Om een toets betrouwbaar te maken dient volgens het SLO aan een aantal voorwaarden te worden voldaan:

- De formuleringen zijn eenduidig zijn.
- De toets tracht het effect van faalangst zo veel mogelijk minimaliseren, dus beginnen met een relatief gemakkelijke vraag of opdracht (n.b.: een toets moet discrimineren en heeft dus vragen / opgaven van [zeer] makkelijk tot [zeer] moeilijk).
- De toets is redelijk dekkend
- De vragen zijn niet sterk cumulatief.
- De beschikbare tijd is ongeveer evenredig verdeeld over de vragen/ opgaven.
- Het woordgebruik past bij de leerstof en bij het (lees)niveau van de klas/ groep.

- Sommige vragen/ opdrachten sluiten minstens ten dele aan bij de leefwereld van de betreffende leerlingen.

Om de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsen op het Veluws College te ontwikkelen wordt er in het schooljaar 2018/2019 expliciet aandacht gevraagd bij vaksecties om per klas 1 toets a.d.h.v. een toetsmatrijs te ontwikkelen. Per vaksectie zal er ook gelegenheid zijn om over deze ervaringen te reflecteren. Docenten krijgen tevens de mogelijkheid om ondersteuning te ontvangen van collega experts over het ontwikkelen van betrouwbare en valide toetsing. Het leren over toetsing van en met elkaar staat centraal in 2018/2019. In schooljaar 2019/2020 wordt er expliciet van elke collega verwacht dat zijn/haar toetsen voldoen aan de gestelde toets criteria zoals vermeld in bijlage 2.

Toetsen voor de toetsweek worden 4 weken voor de aanvang van de toetsweek beoordeeld door de examencomissie.

5.2. Objectiviteit / intersubjectiviteit

Objectiviteit/ intersubjectiviteit heeft in de praktijk van alledag in de school vooral betrekking op de correctie van de toets. Een andere deskundige beoordelaar dient tot nagenoeg hetzelfde cijfer te komen. Een noodzakelijke voorwaarde daarvoor is dat er duidelijke afspraken bestaan over scoring en normering en dat de beoordelaar zich daar ook aan houdt. Bij bepaalde soorten toetsen is de scoring moeilijk(er) te objectiveren; denk b.v. aan een opstel, een tekening, een presentatie e.d. Bij dit soort toetsen kan intersubjectiviteit een goede vervanger zijn van objectiviteit, zeker als die intersubjectiviteit gebaseerd is op het oordeel van meer dan twee personen. De afspraken moeten worden vastgelegd in het vakwerkplan van de sectie. Hierin wordt aangegeven dat er minimaal één toets per leerjaar ook door een collega wordt gecorrigeerd. Waarna de beiden in overleg gaan over de resultaten.

5.3 . Effectiviteit en efficiëntie

Goede toetsing is in meerdere opzichten effectief en efficiënt. Effectief is de toetsing naar de mate waarin het volgende wordt gerealiseerd (Scheerens & Exalto, 2017):

- de leerling krijgt inzicht in (gebrek aan) eigen kennis en vaardigheden
- de leerling leert van zijn fouten
- de leerling leert en werkt voldoende en bij voorkeur regelmatig
- de docent krijgt een goed inzicht in de capaciteiten van de individuele leerlingen en kan op basis daarvan leerlingen op maat begeleiden goede adviezen geven en beslissingen nemen betreffende (gerichte) bevordering.
- de toets sluit goed aan op het niveau van de betreffende groep op basis van het totale curriculum.
- de docent / de school kan ouders betrouwbaar informeren over de resultaten van hun kind.
- de docent krijgt impliciete feedback op het rendement van zijn onderwijs en kan op basis daarvan zijn onderwijs bijstellen, toespitsen, differentiëren, kortom: verbeteren.

Efficiënt is de toetsing naar de mate waarin het volgende wordt gerealiseerd (Scheerens & Exalto, 2017):

- de toetsing is effectief!
- de toetsing kost weinig onderwijstijd
- de toetsing is op maat
- gericht op de leerlingen waarvoor nadere informatie gewenst is
- het vervaardigen van de toets kost relatief weinig tijd (gemiddeld per docent)
- de toets is relatief snel te corrigeren.

Conclusie

Globaal kan worden gesteld dat de kwaliteit en effectiviteit van de toetsing verder dient te worden verhoogd en dat mede daardoor de kwantiteit kan worden verkleind. Het aantal toetsen dient zo klein te zijn als mogelijk is om efficiënte toetsing te kunnen realiseren. Het vergroten van deze kwaliteit zal worden uitgezet in een meerjarig beleidsplan.

5. Toetsing in examen klassen

5.1 PTA

Voor het schoolexamen is het Veluws College verplicht een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vast te stellen. In het PTA staan alle examenonderdelen die leerlingen moeten afsluiten alvorens zij het Centrale Examen (CE) mogen maken, waarbij is aangegeven waarover een onderdeel gaat, welke kerndoelen uit de syllabus worden getoetst of afgesloten, hoe dat wordt gedaan, wanneer dat wordt gedaan, hoeveel tijd er voor staat, wat de weging daarvan is en of het mag worden herkanst. Het PTA mag voor een examencohort tussentijds niet worden gewijzigd. Het kan worden gezien als een verantwoording aan de inspectie en een houvast voor leerlingen, ouders en docenten: Een route naar het eindexamen.

Het Veluws College vindt het belangrijk dat leerlingen toetsen gebruiken om inzicht te krijgen in hun leerproces. Het behalen van een onvoldoende op een schoolexamen zou daarom niet gezien moeten worden als een waarschuwing maar als een inzicht in het leerproces. Doordat er vaak maar mogelijkheid is tot 1 herkansing heeft het leerproces soms meer weg van een sneltrein die geen moeite neemt om op passerende stations tijd te nemen voor reflectie.

Doordat het niet altijd mogelijk is om een onderdeel te herkansen wordt een onvoldoende vaak beschouwd als een waarschuwing en niet als een stimulans tot leren, de mogelijkheid tot reflectie is hierdoor vaak miniem. Ook komt het regelmatig voor dat er meerdere kleine toetsen zijn, gevolgd door één grote toets waarin alles terugkomt... Hierbij kun je je afvragen waarom je de tussenstappen zou vastleggen. Daarnaast is afwijken van de checkpoints, bijvoorbeeld omdat je als leerling vooruit wilt werken of omdat je als leerling relatief veel moeite hebt met een bepaald onderdeel, vaak niet mogelijk: Alle checkpoints moeten op tijd gehaald zijn en de trein stoomt door. Daarbij kan het voorkomen dat een leerling niet of nauwelijks kan reflecteren op een gemaakt schoolexamen.

6. Procedures toetsing

6.1 Beoordeling

De 'toetscirkel' is een instrument waarmee docenten en coordinatoren, teamleider en directie in kaart kunnen brengen welke vormen van beoordelen en toetsen op school voorkomen en welke mogelijkheden er zijn om daar een rijker geheel van te maken. In de toetscirkel worden de twee cruciale uitgangspunten van toetsen in twee lijnen weergegeven: de lijn WIE er beoordeelt (anderen of de leerling zelf) en de lijn WAARTOE er beoordeeld wordt (formatief en summatief). Zo ontstaan er vier kwadranten, waarin de toets mogelijkheden verdeeld zijn. Alle kwadranten zijn noodzakelijk om evenwichtig en rijk te beoordelen.

De beoordeling van de summatieve toetsen vindt plaats aan de hand van een goed beoordelingsinstrument veelal door een vooropgestelde score model per onderdeel, die al bekend is bij de leerlingen. De docent heeft de score al aangegeven op de toets die de leerling heeft ontvangen. De normering voor het bepalen van het cijfer/resultaat wordt achteraf vastgesteld.

We streven erna om één toets per leerjaar ook door een collega te laten beoordelen. Op deze manier ontvangt de docent zowel feedback op de toets als de manier van beoordelen.

Uit onderzoek (Sanders & Eggen, 1993) blijkt dat het werken met twee beoordelaars het meest optimaal is. De winst van elke toegevoegde beoordelaar op een eensluidende beoordeling neemt meestal af bij twee of meer beoordelaars

De resultaten van de beoordeling van een toets moet binnen de gestelde termijn van 10 werkdagen in het leerlingenstatuut bekend worden gemaakt aan de leerlingen

6.2 Herkansing

Algemeen

De leerling van leerjaar 1 (M/H/A), 2(M/H/A) en ~~3 (H/A)~~ heeft alleen recht op een herkansing van summatieve toetsen als er omstandigheden zijn waardoor de toets slecht gemaakt is of niet voldoet aan de criteria gesteld in bijlage 2. Deze herkansing wordt toegekend door de docent-teamleider na overleg met de mentor en/of de vakdocent. De herkansingsvraag moet binnen 5 werkdagen na bekend making van het resultaat van de toets worden aangevraagd. De docent-tealeider komt binnen een week met een besluit of de herkansing kan worden toegewezen

Leerjaar 3 M/H/A en 4 mavo

Er is één herkansingsperiode per schooljaar. Elke kandidaat mag na de voorlaatste toetsperiode van het schooljaar (M3 H3 en A3 na toetsperiode 1 in MAVO-4 na periode 2) MAVO-3 maximaal één en MAVO-4 maximaal twee PTA-toetsen (geen praktische opdracht) herkansen, ongeacht het behaalde cijfer.

- Herkansingstoetsen gaan over dezelfde leerstof, zijn van een vergelijkbare moeilijkheidsgraad en duren even lang als de toetsen in eerste instantie. Zij dienen in dezelfde toetsvorm afgenomen te worden (schriftelijk, mondeling, auditief etc.).
- Het **hoogste** cijfer geldt als definitief cijfer voor die toets.
- Een gemiste herkansing kan niet ingehaald worden.

6.3 Inzage toetsen

Algemeen

Leerlingen en ouders kunnen altijd inzage in toetsen aanvragen. De inzage van de toetsen vindt plaats op school in het bijzijn van de vakdocent of docent teamleider.

In bijzondere situaties kunnen toetsuitwerkingen en opgaven meegegeven worden ter inzage met de leerling op verzoek van externe partijen zoals bv een huiswerkinstituut. Dit gebeurt altijd in overleg en in een gesloten enveloppe

7. Borging toetsbeleid

7.1 Voorwaarden

Professionalisering, kennis over formatieve toetscyclus – deelname aan verdiepend leernetwerk

7.2 De rol van de vaksecties

De sectie – en in het bijzonder de sectievoorzitter – dient erop toe te zien dat de leden zich houden aan de gemaakte afspraken over hoeveelheid toetsen, over gebruik toetsmatrijs, over gezamenlijke scoring en normering, over tijdige afhandeling van toebedeelde taken etc. In geval van kennelijke onwilligheid en/of onvermogen overlegt de sectievoorzitter met zijn teamleider.

De sectie heeft minimaal twee keer per jaar werkoverleg om van elkaar te leren over toetsing, zowel formatief als summatief met als doel de kwaliteit van toetsing te verhogen. De vorm waarin dit werkoverleg plaatsvindt is in te vullen door de sectie.

Eenman secties worden aan elkaar gekoppeld, indien mogelijk, of sluiten aan bij een sectie welke raakvlakken heeft met het vakgebied. Dit gaat in overleg met de teamleider.

7.3 De rol van de Vakdocent

- Regelmatig formatief evalueren om tijdig de lessen te kunnen aanpassen a.d.h.v. de ontvangen data en feedback.
- Indien noodzakelijk zich professionaliseren zodat hij/zij vakbekwaam formatief en summatief kan toetsen.
- Tijdig en in goed overleg opgeven van proefwerken in de toetskalender van It's Learning;
- Duidelijk leerstof opgeven in It's Learning
- Toets maken, bijstellen, aan de hand van een toetsmatrijs
- Scoring en normering gezamenlijk van tevoren vaststellen
- Toets zorgvuldig afnemen en tijdig (zie jaaragenda) en correct aanleveren indien de toets niet door de docent zelf wordt afgenomen (toetsweek formulieren).
- Toets binnen 10 werkdagen corrigeren;
- Indien nodig geacht in gezamenlijk overleg normering bijstellen;
- Toets bespreken in de klas zodat de leerling mogelijkheid heeft te leren van de gemaakte fouten en inzicht krijgt in zijn leerproces.
- Toets verbeteren op basis van ervaringen.

7.4 De rol van de docent-teamleider

De docent-teamleider heeft een cruciale rol in het monitoren van de wijze van toetsing. De docent-teamleider heeft immers regelmatig gesprekken met de mentoren. Vanuit deze gesprekken kan er een analyse worden gemaakt t.a.v. hoe :

de toetsingscirkel wordt ingezet

Hoe de verdeling is van de summatieve toetsen is over het jaar (een summatieftoetsrooster).

De gemaakte afspraken worden nagekomen

7.5 De rol van de teamleider

De teamleider is verantwoordelijk voor het:

Het implementeren van toetsbeleid in het team
Het aanspreken van docenten die zich niet aan de gemaakte afspraken houden
Het onderwerp formatief evalueren en toetsing een agendapunt maken in de gesprekscyclus
in het kader van functioneren

7.6 De rol van de directie

De directie is verantwoordelijk voor het

Maken van toetsbeleid voor het VC Twello
Aanbieden van scholing op het gebied van toetsing
Communicatie van hoe er wordt getoetst op het VC Twello naar:
    Personeelsleden
    Leerlingen
    Ouders
    Bestuur

7.7 PDCA

Om het toetsbeleid te kunnen borgen moet het op een aantal momenten in het jaar terugkomen om te bespreken waarna de nodige aanpassingen en/of aanvullingen kunnen worden toe gevoegd.

Hiervoor gaan we de volgende dingen inzetten:

Kwaliteitskalender
De beoordeling/functionering cyclus
Klankbordgroep toetsbeleid bevragen
Kwaliteitscholen inzetten om de doelgroep te bevragen
Resultaten (Inspectie, SOM, tevredenheidsonderzoeken) evalueren

Op 1 juli voor het volgende schooljaar moet het toetsbeleid voor het schooljaar besproken en goedgekeurd zijn in de Deelraad. Hiervoor moet er overeenstemming zijn in het docententeam.

Bijlage 1

WAARDERINGSKADER 2017 SECTOR VOORTGEZET ONDERWIJS

Concept van 12 november 2015

STANDAARD 2.8 - TOETSING EN AFSLUITING

De toetsing en afsluiting verlopen zorgvuldig.

Uitwerking

De school heeft een PTA en examenreglement dat voldoet aan de eisen van de wetgeving. De examinering verloopt volgens PTA en examenreglement.

De school borgt de kwaliteit van haar examens en toetsing. Zij heeft criteria vastgelegd waaraan toetsen en examens moeten voldoen (toetstechnische-, uitvoerings-, afname- en beoordelingseisen). Deze criteria worden ook gebruikt voor de toetsing in andere leerjaren dan het examenjaar. De school evalueert regelmatig met alle leraren of toetsen en examens aan de criteria voldoen en neemt – indien nodig – maatregelen om de kwaliteit te verhogen.

Verantwoording

De wetgeving schrijft voor dat een school een examenreglement en een PTA opstelt. Deze beide documenten moeten worden verstrekt aan de inspectie en de examenkandidaten (art. 31 van het Eindexamenbesluit VO). In de wetgeving is ook bepaald wat er minimaal in beide documenten moet zijn opgenomen (art. 31 Eindexamenbesluit VO).

We weten dat scholen die schoolbreed goede afspraken hebben over de kwaliteit van hun toetsen, beter in staat zijn om hun onderwijsproces af te stemmen op hun leerlingen en tegelijkertijd het goede niveau te behouden. Het maakt dat zij goed kunnen determineren en op basis van betrouwbare informatie leerlingen kansen kunnen bieden.

Bijlage 2

Checklist kwaliteit toets.

Inhoudsvaliditeit:

Dekt de toets de behandelde leerstof?

Wordt alle kennis getoetst op het gewenste beheersingsniveau?

Worden alle relevante beheersingsaspecten van een vaardigheid getoetst?

Dekt de toets of opdracht alle gewenste leerdoelen in voldoende mate af?

Begripsvaliditeit

Toetst de toets wat hij moet toetsen?

Betrouwbaarheid:

Is ervoor gezorgd dat bij de beoordeling verschillende beoordelaars tot hetzelfde resultaat komen?

Is ervoor gezorgd dat vergelijkbare prestaties hetzelfde beoordeeld worden?

Specificiteit:

Is de toets alleen goed te maken als de leerling de stof beheerst?

Moeilijkheid:

Past de moeilijkheidsgraad van de toets bij het niveau van de leerlingen?

Discriminerend vermogen:

Is ervoor gezorgd dat de toets onderscheid maakt tussen leerlingen die de stof beheersen en leerlingen die de stof niet beheersen?

Transparantie:

Zijn de leerlingen goed op de toets voorbereid? Hebben ze bijvoorbeeld kunnen deelnemen aan proeftoetsen?

Weten de leerlingen wat zij in de toets te verwachten hebben en waarop zij precies worden beoordeeld?

Kunnen leerlingen zien wat in de toets belangrijk is? Bijvoorbeeld doordat vermeld wordt welk aantal punten een leerling per vraag kan behalen.

Beschikbare tijd:

Is de toets te maken in de beschikbare tijd?

Taalgebruik en vormgeving:

Is de lay-out duidelijk en functioneel?

Zijn eventuele illustraties duidelijk en functioneel?

Is er voldoende ondersteuning in de vorm van illustratiemateriaal?

Zijn de vragen duidelijk en ondubbelzinnig?

Worden (dubbele) ontkenningen vermeden?

Is alle (omringende) tekst bij de vragen nodig?

Worden onnodig lange zinnen vermeden?

<http://downloads.slo.nl/Documenten/Checklist-kwaliteit-toets.pdf>

Bijlage 3

Toetsvormen

Toetsvorm	Leerdoel	Summatief/ formatief	Soort vragen	Feedback	Voordelen	Nadelen	Opmerkingen
Kennistoets	Reproductie, begrip, toepassing.	Summatief.	Open, gesloten, multiple choice.	Antwoord is goed of fout volgens correctiemodel; score, cijfer.	<ul style="list-style-type: none"> Gemakkelijk en snel na te kijken naar aanleiding van van te voren opgesteld correctiemodel. Kan digitaal afgenomen worden. Hoge betrouwbaarheid van de beoordeling mogelijk. Kan worden gecombineerd met andere toetsvormen. 	<ul style="list-style-type: none"> Hogere denkvaardigheden moeilijk te toetsen. 	Toetsconstructie met toetsmatrijs.
Essay, opstel, betoog, brief, samenvatting	Toepassen, analyseren, synthetiseren, evalueren.	Summatief.	Open, met richtlijnen en producteisen.	Vergelijking met modeluitwerking en kwaliteitscriteria; cijfer.	<ul style="list-style-type: none"> Mogelijkheid hogere denkvaardigheden te meten. Antwoord kan niet worden geraden. 	<ul style="list-style-type: none"> Beoordeling kost veel tijd. Afstemming met andere beoordelaars noodzakelijk. Gevaar van subjectieve beoordeling. 	Toetsconstructie gaat vrij snel (koppeling met leerdoel en kwaliteitscriteria moeten wel helder zijn).

Toetsvorm	Leerdoel	Summatief/ formatief	Soort vragen	Feedback	Voordelen	Nadelen	Opmerkingen
Vaardigheidstoets	Toepassen, analyseren, synthetiseren, evalueren.	Summatief, formatief.	Open, met richtlijnen en producteisen.	Door middel van een beoordelingsmodel; naar behoren of cijfer.	<ul style="list-style-type: none"> Leerling kan laten zien wat hij/zij met de verworven kennis kan. Kan worden opgenomen in portfolio. Kan progressie zichtbaar maken. Leent zich voor zelfreflectie. 	<ul style="list-style-type: none"> Getoetste deelvaardigheden vaak onduidelijk omschreven. Beoordelingscriteria vaak onduidelijk omschreven. Afstemming met andere beoordelaars noodzakelijk. Gevaar van subjectieve beoordeling. 	Onder vaardigheid kan zowel een taals als een beroepsvaardigheid worden verstaan.
WebQuest, task	Toepassen, analyseren, synthetiseren, evalueren.	Formatief, summatief.	Open, met richtlijnen en producteisen.	Door middel van een beoordelingsmodel; naar behoren of cijfer.	<ul style="list-style-type: none"> Leerling wordt gestimuleerd kennis toe te passen in realistische situaties. Motiverend. Kan opgenomen worden in portfolio. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering en beoordeling nemen veel tijd in beslag. Beoordelingscriteria vaak onduidelijk omschreven. Gevaar van subjectieve beoordeling. 	Stappenplan en kwaliteitseisen moeten helder zijn voor de leerling; het moet duidelijk zijn welk leerdoel hiermee getoetst wordt.

Toetsvorm	Leerdoel	Summatief/ formatief	Soort vragen	Feedback	Voordelen	Nadelen	Opmerkingen
Stage- en praktijkopdracht, verslag	Toepassen, handelen, evalueren, reflecteren.	Summatief.	Open, met richtlijnen en producteisen.	Evaluatiegesprek, criteria voor product, werkwijze en houding; zelfevaluatie; naar behoren of cijfer.	<ul style="list-style-type: none"> Dicht bij de (toekomstige) werkpraktijk. Motiverend. Biedt goede mogelijkheid voor feedback. Kan worden opgenomen in portfolio. 	<ul style="list-style-type: none"> Leerdoelen vaak niet helder genoeg in de opgave en in de beoordeling. Stage afhankelijk van de omgeving waar de opdracht uitgevoerd wordt. Gevaar van subjectieve beoordeling. 	Bij opgaveconstructie moeten te verwerven competenties centraal staan.
Portfolio	Competentie reflectievermogen.	Formatief, summatief.	Open.	Assessment tijdens gesprek of schriftelijk feedback; zelfbeoordeling naar behoren of cijfer.	<ul style="list-style-type: none"> Meer inzicht in wat de leerling kan dan bij één enkel product. Stimuleert eigenaarschap van het leerproces bij de leerling. Stimuleert reflectie. 	<ul style="list-style-type: none"> Beoordeling kost veel tijd. Afstemming beoordelaars noodzakelijk voor uniforme interpretatie beoordelingskader. Gevaar van subjectieve beoordeling. 	Doelstelling portfolio en criteria voor opname producten moeten helder zijn voor de leerling.

<http://weetwatjemeet.slo.nl/documenten/Toetsvormen.pdf/>